

Analiza stanja Grada Pleternice

PLAN RAZVOJA GRADA PLETERNICE 2021. -2027.

Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.

Sadržaj

1. OSNOVNA ANALIZA GRADA PLETERNICE	1
1.1. Geografski položaj.....	1
1.2. Urbana forma i mreža naselja.....	2
1.3. Infrastruktura	4
1.3.1. Prometna infrastruktura.....	4
1.3.2. Željeznička infrastruktura.....	5
1.3.3. Komunalna infrastruktura.....	7
1.4. Kulturna dobra.....	10
1.5. Zaštita prirode.....	12
1.5.1. Ugrožena rijetka staništa	13
2. ANALIZA DRUŠTVA	14
2.1. Broj i struktura stanovnika	14
2.2. Odgoj i obrazovanje	16
2.2.1. Predškolski odgoj	16
2.2.2. Osnovnoškolsko obrazovanje.....	17
2.2.3. Srednjoškolsko obrazovanje.....	18
2.3. Zdravstvo i socijalna skrb.....	19
2.4. Civilno društvo	20
3. ANALIZA GOSPODARSTVA	21
3.1. Ključni sektori i djelatnosti.....	23
3.2. Zaposlenost i tržište rada	26
3.3. Poduzetničko-potporne institucije	28
3.4. Turizam	31
3.5. Poljoprivreda	33
4. JAVNA I PRIVATNA ULAGANJA I RAZVOJNE POLITIKE.....	35
4.1. Financiranje javnih potreba	35
4.2. Donacije.....	Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.

1. OSNOVNA ANALIZA GRADA PLETERNICE

1.1. Geografski položaj

Grad Pleternica smjestio se na jugoistoku Požeško-slavonske županije i zauzima 11,33% njene površine, odnosno ukupno 206,59 km². Okružena vijencem gora koji čine Psunj, Papuk, Krndija, Dilj i Požeška gora, Pleternica se smjestila na ravničarskim dijelovima uz rijeke Londžu i Orjavu.

Danas je Pleternica jedan od pet gradova u Požeško-slavonskoj županiji uz Požegu, Pakrac, Lipik i Kutjevo, u kojem prema posljednjem popisu stanovništva 2011. godine živi 11.323 stanovnika što čini 14,51% stanovnika županije.

Odlikuje ju povoljan prometni položaj desetak kilometara zapadno od Požege, na raskrižju brojnih cestovnih i željezničkih pravaca. Osim što Pleternica graniči s Gradom Požega na zapadu, graniči i s Općinom Jakšić i Gradom Kutjevo na sjeveru, Općinom Čaglin na istoku te na jugu s Općinama Nova Kapela, Oriovac, Brodski Stupnik i Sibiň u Brodsko-posavskoj županiji.

Slika 1. Administrativno-teritorijalno okruženje Grada Pleternice
Izvor: Proleksis enciklopedija Leksikografski zavod Miroslav Krleža, dostupno na:
<http://proleksis.lzmk.hr/58440/>

1.2. Urbana forma i mreža naselja

Administrativno gledano, Grad Pleternicu čini Grad Pleternica zajedno s još 37 sljedećih naselja: Ašikovci, Bilice, Blacko, Brđani, Bresnica, Brodski Drenovac, Bučje, Buk, Bzenica, Ćosinac, Frkljevci, Gradac, Kadanovci, Kalinić, Knežci, Komorica, Kuzmica, Lakušija, Mali Bilač, Mihaljevići, Novoselci, Pleternički Mihaljevci, Poloje, Požeška Koprivnica, Ratkovic, Resnik, Sesvete, Srednje Selo, Sulkovci, Svilna, Trapari, Tulnik, Vesela, Viškovci, Vrčin Dol, Zagrađe i Zarilac.

U najvećem naselju Pleternici živi 3.418 stanovnika, odnosno 30,18% svih stanovnika s područja Grada Pleternice. U 3 najveća naselja nakon Grada Pleternice živi između 500 i 999 stanovnika, u 21 naselja između 100 i 499, a preostalih 13 naselja spada u razred do 99 stanovnika.

Prema sustavu središnjih naselja i razvojnih središta, Pleternica pripada skupini područno središte jače razvijenosti (malo razvojno središte) u koja se uvrštavaju općinska središta i ostala naselja s 1000 do 7000 stanovnika.

Sljedećom tablicom dan je pregled naselja prema broju stanovnika i teritorijalnoj površini svakog pojedinog naselja na temelju čega je izračunata gustoća naseljenosti.

Tablica 1. Broj stanovnika i površina naselja Grada Pleternice

	Naselje	Broj stanovnika	Površina (km ²)	Gustoća naseljenosti (st/km ²)
1	Ašikovci	91	4,20	21,65
2	Bilice	188	4,51	41,66
3	Blacko	226	2,68	84,40
4	Brđani	49	1,79	27,43
5	Bresnica	218	3,24	67,37
6	Brodski Drenovac	686	22,38	30,66
7	Bučje	318	10,99	28,95
8	Buk	192	7,30	26,32
9	Bzenica	96	2,96	32,43
10	Čosinac	54	2,16	25,02
11	Frkljevci	345	6,20	55,62
12	Gradac	937	6,42	145,86
13	Kadanovci	213	4,90	43,44
14	Kalinić	59	3,62	16,30
15	Knežci	61	2,90	21,07
16	Komorica	188	6,02	31,24
17	Kuzmica	454	2,89	156,96
18	Lakušija	78	3,86	20,19
19	Mali Bilač	21	4,32	4,86
20	Mihaljevići	2	1,51	1,33
21	Novoselci	198	1,99	99,36
22	Pleternica	3418	12,93	264,44
23	Pleternički Mihaljevci	15	3,67	4,09
24	Poloje	87	1,10	79,06
25	Požeška Koprivnica	246	15,56	15,81
26	Ratkovica	224	3,96	56,63
27	Resnik	307	4,58	67,05
28	Sesvete	128	4,16	30,80
29	Srednje Selo	285	2,05	139,24
30	Sulkovci	537	11,24	47,77
31	Svilna	139	4,24	32,81
32	Trapari	178	3,32	53,62
33	Tulnik	22	5,48	4,02
34	Vesela	159	0,42	379,81
35	Viškovci	234	2,52	92,76
36	Vrčin Dol	2	3,56	0,56
37	Zagrađe	492	14,70	33,48
38	Zarilac	176	6,28	28,01
	Ukupno:	11323	206,59	54,81

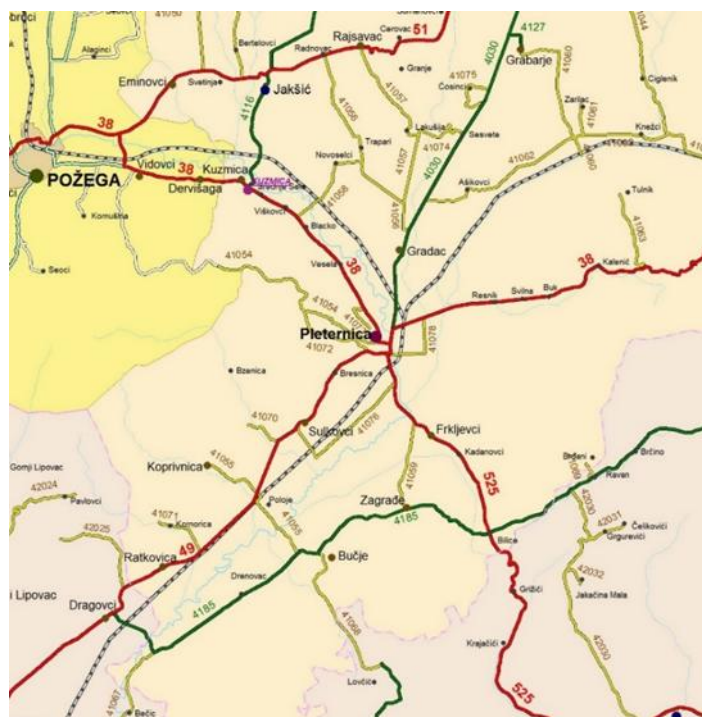
Izvor: DZS Popis stanovništva 2011.

1.3. Infrastruktura

1.3.1. Prometna infrastruktura

Planiranje razvoja cestovne mreže na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini provodi se kroz prostorno plansku dokumentaciju, a u skladu sa Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 106/2017) te Izmjenama i dopunama Programa prostornog uređenje Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 84/2013).

Grad Pleternica je sa svojim administrativno pripadajućim naseljima povezan dijelom željezničkom prugom, a dijelom autobusnim linijama kojima upravlja tvrtka iz privatnog sektora. Pleternicom i njenom teritorijalnom okolinom prolaze važni cestovni i željeznički putovi koji spajaju posavski prostor sa sjevernim dijelovima države što predstavlja glavni pokretač razvoja ovog područja. Tome svjedoči činjenica kako se najveći dio naselja razvio upravo na cestovnim pravcima Nova Kapela – Pleternica – Požega, odnosno Kutjevo – Pleternica i Pleternica – Đakovo te Pleternica – Slavonski Brod. Navedena analiza ukazuje kako Pleternica ima vrlo povoljan prometni položaj te je osigurana visoka mobilnost građana.

Slika 2. Cestovna mreža u Gradu Pleternici
Izvor: Županijska uprava za ceste Požeško-slavonske županije

Teritorijalni prostor Grada Pleternica na svom području obuhvaća dijelove prometnica i prometnice u cjelini od državnog, županijskog i lokalnog karaktera u nadležnosti Hrvatskih cesta i Županijske uprave za ceste.

Slijedom navedenog, utvrđeno je da se postojeće stanje cestovnog prometa na području Grada Pleternice nije mijenjalo u odnosu na dosadašnju prostorno plansku dokumentaciju te područjem Grada prolaze sljedeće državne ceste:

- D38 Pakrac (D5) – Požega – Pleternica – Đakovo (D7),
- D49 Pleternica - čvorište Lužani (A3),
- D525 Pleternica (D49) - čvorište Sl.Brod zapad (A3) – Sl. Brod (D53)

Sljedećom tablicom dan je prikaz duljine cesta koje postoje na području grada prema njihovom karakteru.

Tablica 2. Duljina cesta na području Pleternice

Duljina postojećih županijskih i lokalnih cesta na području Grada Pleternice			
Općina ili grad	Duljina županijskih cesta (km)	Duljina lokalnih cesta (km)	Duljina nekategoriziranih asfaltiranih cesta (km)
Pleternica	23,44	58,78	16,71
Ukupno:	23,44	58,78	16,71

Izvor: Županijska uprava za ceste
 Obrada: Grad Pleternica

1.3.2. Željeznička infrastruktura

Željeznička infrastruktura na području Grada Pleternice sastoji se od pruge za potrebe putničkog prijevoza i teretnog prometa. Unutar administrativnih granica Grada Pleternice prolaze dvije željezničke pruge za lokalni promet L205 Nova Kapela-Batrina-Pleternica-Našice i L206 Pleternica-Požega-Velika. Sljedećom tablicom prikazani su osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga.

Tablica 3. Pokazatelji izgrađenosti postojeće pruge

Pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Grada Pleternice			
Duljina željezničkih pruga prema Odluci o razvrstavanju željezničkih pruga (km)			
sveukupno (km)	Pruga od značaja za međunarodni promet (km)	Pruga od značaja za regionalni promet (km)	Pruga od značaja za lokalni promet (km)
0	0	0	25,86
Duljina željezničkih pruga prema vrsti (km)			
sveukupno (km)	dvokolosječne (km)	jednokolosječne (km)	elektrificirane (km)
25,86	0	25,86	0
Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga (%)			
sveukupno (%)	Dvokolosječne (%)	jednokolosječne (%)	elektrificirane (%)
100%	0%	100%	0%

Izvor: HŽ Infrastruktura, Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga

Obrada: Grad Pleternica

U domeni željezničke infrastrukture uočene su potrebe za ponovnom uspostavom prometa u željezničkom pravcu Pleternica – Našice – Osijek, prvenstveno zbog velikog broja studenata koji putuju na školovanje u navedenim pravcima. Također je potrebno urediti nedovoljno uređene cestovne prijelaze preko željeznice, stajališta, neiskorišteni prostor oko kolodvora te industrijski kolosijek za korisnike industrijske zone na čijem je prostoru po lokaciji i smješten.

Slika 3. Prikaz željezničke mreže Pleternice i okolice

Izvor: HŽ Infrastruktura d.o.o.

1.3.3. Komunalna infrastruktura

Plinooprskrba

Distribuciju prirodnog plina na području Grada Pleternice trenutno vrše dva koncesionara: HEP - Plin d.o.o. i MONTOCOJIM. Ukupno je trenutno opskrbljeno plinom 27 naselja. Plinovodi su novijeg datuma, s profilima koji se kreću od D63 do D225 mm, a maksimalni tlak u plinovodima je 6 bara (srednji tlak). Usporedbom podataka sa prethodnim strateškim razdobljem, povećala se plinifikacija naselja te je u trenutku analize sljedećih 11 naselja plinificirano: Čosinac, Sesvete, Gradac, Pleternica, Bresnica, Sulkovci, Vesela, Blacko, Viškovci, Srednje Selo i Kuzmica .

Elektroenergetika

Područje Grada Pleternice opskrbljuje HEP – Operator distribucijskog sustava (ODS) d.o.o. sa pogonima – Elektra Požega putem distributivne mreže nižih naponskih nivoa (35 kV, 20 kV, 10 kV i 0,4 kV).

Prema Izvješću o stanju u prostoru Grada Pleternice područjem Grada Pleternice prolaze dalekovodi i trafostanice naponske razine 110 kV dužine cca 13,3 km (od ukupne dužine 35,4 km) stoga se opskrbljivanje sa električnom energijom odvija iz dva pravca:

- DV 110 kV TS Požega – TS Slavonski Brod 1
- postojeći DV 35 kV Požega – Pleternica - Slavonski Brod
- postojeći DV 35 kV Pleternica - Kutjevo • postojeća TS 35/10 kV Pleternica

Vodna infrastruktura, kanalizacija i odvodnja

Za opskrbu pitkom vodom, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda te zbrinjavanje komunalnog otpada na području Grada Pleternice nadležna je tvrtka Tekija d.o.o. iz Požege, a za zbrinjavanje otpada tvrtka Komunalac Požega d.o.o.

Na javni vodoopskrbni sustav priključeno je 30 naselja s područja Grada Pleternice, ukupno 3.601 kućanstvo sa 1.900 priključaka (173 gospodarstvo i 1.727 domaćinstvo) na 78.400 m

dužine distributivne mreže. Od ukupno 38 naselja s područja Grada Pleternice svega njih 8 nije priključeno na vodoopskrbni sustav. Kanalizacija (odvodnja) na području Grada Pleternice planira pokrenula se, kroz projekte EU. Postojeći sustav odvodnje na području Grada je mješovitog tipa, a otpadne vode se ispuštaju na više mjesta direktno u rijeku Orljavu.

Gospodarenje otpadom

Prikupljanje i odvoz otpada na području Grada Pleternice obavlja tvrtka Komulanac Požega d.o.o. koja prikupljeni otpad odlaže na legalnoj sanitarnoj deponiji „Vinogradine“ u k.o. Mihaljevci na k.č.br. 700.

Od srpnja 2014. započelo se s uvođenjem sustava odvojenog sakupljanja otpada sukladno zakonu. Prema podacima Izvješća o stanju u prostoru Grada Pleternice, od ukupno 38 naselja odvojeno sakupljanje otpada zasada ne funkcionira u sljedećim naseljima: Brđani, Knežci, Mali Bilač, Mihaljevići, Pleternički Mihaljevci, Tulnik i Vrčin dol.

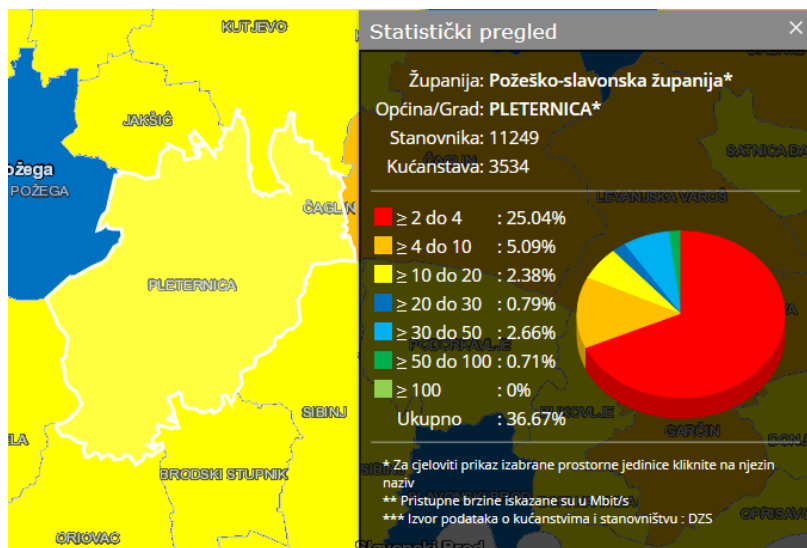
Odvojeno zbrinjavanje otpada omogućeno je i u reciklažnom dvorištu Pleternica. Nakon prikupljenog odvojenog komunalnog otpada, prosljeđuje se na daljnju obradu ovlaštenom sakupljaču ili upravitelju za određene vrste otpada. Uz reciklažno dvorište na području Grada Pleternice postoji i zeleni otok u naselju Viškovci

Zbrinjavanje građevinskog otpada na području Grada Pleternice rješava se zatrpavanjem postojećih depresija nasipavanjem i planiranjem zemljanog sloja po rješavanju depresija.

Telekomunikacijska mreža

Na području Grada Pleternice izgrađena je kompletna distributivna telekomunikacijska infrastruktura. U Požeško-slavonskoj županiji pa tako i u Gradu Pleternica poštanski i telekomunikacijski promet osiguran je kroz četiri osnovna segmenta javne komunikacije: u nepokretnoj mreži, u pokretnoj mreži, radio komunikacije i poštanskom prometu. Najznačajniji pružatelji usluga mobilne mreže govornih i podatkovnih usluga na području Grada Pleternice su VIP, Tele 2 i T-Mobile.

Prema podacima Hakoma na području Grada Pleternice 36,67% kućanstava ima širokopojasni pristup internetu, a većina kućanstava 25,43% ima pristup od 2 do 4 Mbit/s .

Slika 4. Prikaz korištenja brzine širokopojsnog pristupa na području Grada Pleternice

Izvor: Hakom, <http://mapiranje.hakom.hr>, podaci iz prosinca 2017.

1.4. Kulturna dobra

Bogata povijest Grada Pleternice i ljudi koji su živjeli na teritorijalnom području Grada, vidljiva je kroz bogatu kulturnu ostavštinu. Prema registru kulturnih dobara Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine te Konzervatorskog odjela u Požegi na području grada postoji sedam registriranih nepokretnih kulturnih dobara. Od velikog značaja za izučavanje povijesti i kulture Pleternice je i bogatstvo arheoloških nalazišta, kojih je 41 registrirano na čitavom području.

Prisutna su i brojna neregistrirana kulturna dobra, a važna su spomena i očuvanja jer su povijesna ostavština lokalnog područja Grada Pleternice. Neka od njih su crkva u selu Tulnik, Viškovački grad, Rosenfeldov hotel i Munjara.

Tablica 4. Registrirana kulturna dobra na području Grada Pleternice

Nepokretna kulturna dobra na području Grada Pleternice			
Rb.	Mjesto	Naziv kulturnog dobra	k.o.
1	Bilice	Kapela sv. Jurja	Zagrađe
2	Brodski Drenovac	Crkva sv. Dimitrija	Drenovac
3	Kuzmica	Crkva sv. Kuzme i Damjana	Kuzmica
4	Ratkovica	Kapela sv. Mihovila	Ratkovica
5	Sesvete	Crkva Svih Svetih	Sesvete
6	Kuzmica	Kurija Kušević	Kuzmica
7	Pleternica	Vinski podrum	Pleternica

Izvor: Ministarstvo kulture

Obrada: Grad Pleternica

Tablica 5. Arheološka nalazišta na području Grada Pleternice

Arheološka nalazišta na području Grada Pleternice			
br.	Mjesto	Naziv	Status
1.	AŠIKOVCI	Prapovijesno naselje	E
2.	BLACKO	Srednjovjekovni grad Rudine	E
3.	BRĀANI	Antičko nalazište	E
4.	GRADAC	"Babišnjača", prapovijesno naselje	E
5.	GRADAC	"Crkvište na Markovcu," prapovijesno naselje	E
6.	GRADAC	"Klasje", prapovijesna nekropola	E
7.	GRADAC	"Polje Podsik", prapovijesno naselje	E
8.	GRADAC	"Njiva uz Delac", prapovijesno naselje	E
9.	GRADAC	Srednjovjekovno nalazište	E
10.	GRADAC	"Krči", srednjovjekovno nalazište	PR
11.	GRADAC	"Zatoka", srednjovjekovno nalazište	PR
12.	KNEŽCI	"Starnik", antičko nalazište	E
13.	KNEŽCI	Arheološko nalazište "Tulničica" i "Krčevine"	PR
14.	KOMORICA	"Gornje Luke", srednjovjekovno nalazište	PR
15.	KOPRIVNICA	"Ječmišće", prapovijesno nalazište	PR
16.	KUZMICA	Krčevine	PR
17.	LAKUŠIJA	"Granični gaj", paleolitičko nalazište	E
18.	MALI BILAČ	Prapovijesno nalazište	E
	MALI BILAČ	"Arheološko nalazište Mali Bilač (groblje iz mlađeg željeznog doba)	U postupku utvrđivanja svojstva kulturnog dobra
20.	NOVOSELCI	"Šikare", "Paljevine" - prapovijesno	E
21.	NOVOSELCI	Antičko naselje	E
22.	NOVOSELCI	Srednjovjekovni naselje	E
23.	NOVOSELCI	"Pole Markovac", prapovijesno naselje	E
24.	NOVOSELCI	"Šikara"- prapovijesno, antičko i srednjovjekovno nalazišta	E
25.	NOVOSELCI	"Luke", srednjovjekovno nalazište	PR
26.	PLETERNICA	Prapovijesno naselje	E
27.	PLETERNICA	"Gložđe", prapovijesno nalazište	PR
28.	PLETERNICA	Arheološka zona Krčevine	P-3057
29.	PLETERNICA	Arheološko nalazište "Gornjice"	PR
30.	PLETERNICA	"Omerovke, Tukovi"	PR
31.	RATKOVICA	Arheološka zona Krušćik	P-3267
32.	SESVETE	Antičko nalazište	E
33.	SULKOVCI	Prapovijesno nalazište	E
34.	SULKOVCI	"Lazci", srednjovjekovno nalazište	PR
35.	TULNIK	"Mula", "Krišnjak" - prapovijesno nalazište	R-453
			R-505
36.	VESELA	Prapovijesno nalazište	E
37.	ZAGRAĐE	Srednjovjekovno nalazište	E
38.	ZAGRAĐE	Srednjovjekovno naselje	E
39.	ZAGRAĐE	Prapovijesno nalazište	E
40.	ZARILAC	Arheološko nalazište "Grabaračke livade"	R-567
41.	ZARILAC	Arheološko nalazište	PR

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Pleternice

1.5. Zaštita prirode

Na području Grada Pleternice nema registriranih zaštićenih dijelova prirode niti u jednoj kategoriji zaštite koje predviđa posebni zakon o zaštiti prirode. Međutim, područje odlikuje očuvani krajobraz i prirodno bogatstvo flore i faune.

Sukladno posebnom propisu o proglašenju ekološke mreže, a prema bazi podataka Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Zavoda za zaštitu okoliša i prirode na području Grada Pleternice, nalaze se dva područja ekološke mreže značajna za vrste i stanišne tipove – POVS.

Tablica 6. Baza podataka Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Zavoda za zaštitu okoliša i prirode

Područja ekološke mreže RH/NATURA 2000			
Na području Grada Pleternice			
Rb.	Područja	Naziv područja	Oznaka
1.	Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS	Šume na Dilj gori	HR2000623
2.		Orljava	HR2001385
Ukupno: 2 područja; 3.011,59 h			

Izvor: Baza podataka Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Zavoda za zaštitu okoliša i prirode

Obrada: Grad Pleternica

Zahvaljujući značajnom prostoru prekrivenom šumama, točnije 36,87% od ukupne površine Grada Pleternice, očuvanost prirode, zraka, tla i vode je na visokoj razini. Navedenom doprinosi i visok indeks bioraznolikosti i očuvanosti. Neke od vrsta koje obitavaju na području grada spadaju u invazivne vrste, poput ambrozije koja je opasna za zdravlje te bagrema, ruja i sličnih vrsta koje su opasne za staništa.

1.5.1. Ugrožena rijetka staništa

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode i EU Direktivi o staništima na području Grada Pleternice prisutni su stanišni tipovi koji zahtijevaju posebne mjere očuvanja:

Tablica 7. Zastupljenost stanišnih tipova

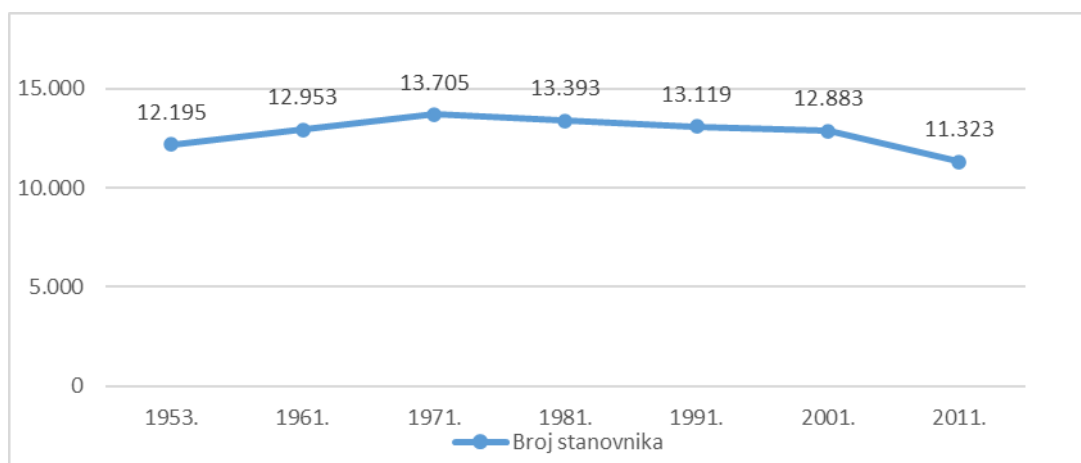
Tip staništa	NKS KOD	%
Aktivna seoska područja	J11	5,77
Aktivna seoska područja / Urbanizirana seoska područja	J11/J13	0,28
Intenzivno obrađivane oranice na komasiranim površinama	I31	40,62
Javne neproizvodne kultivirane zelene površine	I81	0,14
Mezofilne i neutrofilne čiste bukove šume	E45	6,96
Mezofilne livade Srednje Europe	C23	7,11
Mješovite hrastovograbove i čiste grabove šume	E31	25,02
Mozaici kultiviranih površina	I21	0,53
Mozaici kultiviranih površina / Aktivna seoska područja / Javne neproizvodne kultivirane zelene površine	I21/J11/I81	0,73
Srednjoeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka, te obične breze	E32	11,37
Urbanizirana seoska područja	J13	0,24
Uzgajališta životinja	J45	0,02
Vlažne livade Srednje Europe	C22	1,09
Vlažni, nitrofilni travnjaci i pašnjaci	C24	0,13

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Pleternice

2. ANALIZA DRUŠTVA

2.1. Broj i struktura stanovnika

Analiza kretanja broja stanovnika u razdoblju od 1953. godine do 2011. godine ukazuje na kontinuirani prosječni rast stanovništva do 1971. godine kada je u Pleternici živjelo 13.705 stanovnika. Međutim, promatrajući daljnji trend kretanja stanovništva od 1971. godine do 2011. godine bilježi se smanjenje broja stanovnika od 17 % s tim da je najveći pad uočen u razdoblju između 2001. i 2011. godine.

Slika 5. Kretanje broja stanovnika na području Grada Pleternice 1953.-2011.
Izvor: IOSUP, DZS, obrada autora

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Grad Pleternica ima 11.323 stanovnika dok je prema Popisu stanovništva iz 2001. u Gradu Pleternici bilo 12.883 stanovnika. Stanovništvo Pleternice čini 14,5% ukupnog stanovništva Požeško-slavonske županije (78.034) te Pleternica svojom veličinom zauzima drugo mjesto u Županiji odmah iza županijskog središta Požege. Što se tiče spolne strukture, od ukupno 11.323 stanovnika 50,4% su žene dok je u Gradu Pleternici muškaraca 49,6%.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku od 2011. do 2019. godine, u Gradu Pleternici rođeno je 409 osoba manje nego što ih je u istom razdoblju umrlo. U svim promatranim godinama zabilježen je negativan prirodni prirast stanovništva, iako je u 2014. godini uočeno njegovo značajnije smanjenje te su vrijednosti ponovno porasle i 2018. dosegnule svoj

maksimum od -68. Negativno prirodno kretanje oslikava i vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) koji je za Pleternicu u 2019. godini iznosio 67,5.

Tablica 8. Prirodno kretanje stanovnika Pleternice 2011.-2019. godine

Godina	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)
2011.	96	155	-59	61,9
2012.	114	142	-28	80,3
2013.	98	148	-50	66,2
2014.	106	122	-16	86,9
2015.	109	149	-40	73,2
2016.	87	131	-44	66,4
2017.	77	122	-45	63,1
2018.	77	145	-68	53,1
2019.	89	148	-59	60,1
Ukupno	853	1.262	-409	67,5

Izvor: ISUOP, DZS, obrada autora

Prosječna starost stanovništva na području Grada Pleternice prema analizi podataka iz 2011. je 39,9 godina što je manje od prosjeka Požeško-slavonske županije koji iznosi 40,9 godina, ali i manje od prosjeka Republike Hrvatske od 41,7 godina.

Indeks starenja (postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina) 2011. godine iznosio je 87,1 % te je u odnosu na Požeško-slavonsku županiju i Republiku Hrvatsku u Gradu Pleternici broj stanovnika starijih od 60 godina još uvijek manji od broja stanovnika mladih od 20 godina.

Koeficijent starosti (postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu) iznosio je u 2011. godini 20,1 % što je također bolje u odnosu na PSŽ i RH. Istovremeno, oba pokazatelja su daleko iznad graničnih vrijednosti koje ukazuju na starenje stanovništva i koje za Indeks starenja (IS) iznose 40% odnosno 12% za Koeficijent starosti (KS). Ako promatramo njihove vrijednosti u odnosu na 2001. godinu vidljivo je produblјivanje negativnih trendova.

Tablica 9. Indeks starenja i Koefficient starosti, Pleternica, PSŽ i RH 2011. godine

Područje	Ukupno	0 -14 godina		Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)		60 i više godina		65 i više godina		Pro sj. starost	IS	KS
		br.	%	br.	%	br.	%	br.	%			
Pleternica	11.323	2.035	18,0	7.262	64,1	2.595	22,9	2.026	17,9	39,8	87,1	22,9
PSŽ	78.034	13.142	16,8	50.892	65,2	18.423	23,6	14.000	17,9	40,9	99,2	23,6
Republika Hrvatska	4.284.889	652.428	15,2	2.873.828	67,1	1.031.373	24,1	758.633	17,7	41,7	115,0	24,1

Izvor: DZS (Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.), obrada autora

2.2. Odgoj i obrazovanje

2.2.1. Predškolski odgoj

Dječji vrtić Tratinčica započeo je s radom 5. svibnja 1990., a od 2013. godine smješten je u novom objektu prostorne površine 2500 m² u neposrednoj blizini Osnovne škole fra Kaje Adžića. U pedagoškoj godini 2017./2018. imao je 4 vrtičke skupine i 2 jasličke, 128 djece, zaposleno 12 odgojiteljica, kuharica i 2 spremačice.

U pedagoškoj godini 2018./2019. Dječji vrtić Tratinčicu pohađale su 4 vrtičke skupine, 3 jaslice, 148 djece, 14 odgojiteljica, 2 kuharice i 2 spremačice. U kolovozu 2017.g. počelo se razmišljati o nadogradnji vrtića koja se i dogodila 2019. godine u studenom kada je otvoreno još tri odgojno – obrazovne skupine.

2021. godine vrtić pohađa ukupno 210 djece u 10 odgojnih skupina, 7 vrtičkih mješovitih skupina koje pohađaju djeca od 3 do 7 godina i 4 jasličke skupine od 1 do 3 godine.

Zaposlene su 22 odgojiteljice, 1 učiteljica u programu predškole, 2 kuharice, 1 kuhar i 3 spremačice, u produženom boravku zaposlene su 2 odgojiteljice, spremačica, kineziolog i pedagog.

U vrtiću se već šest godina provodi i program predškole za djecu koja ne pohađaju dječji vrtić i njima je osiguran prijevoz uz pratiteljicu od mjesta stanovanja do vrtića i nazad.

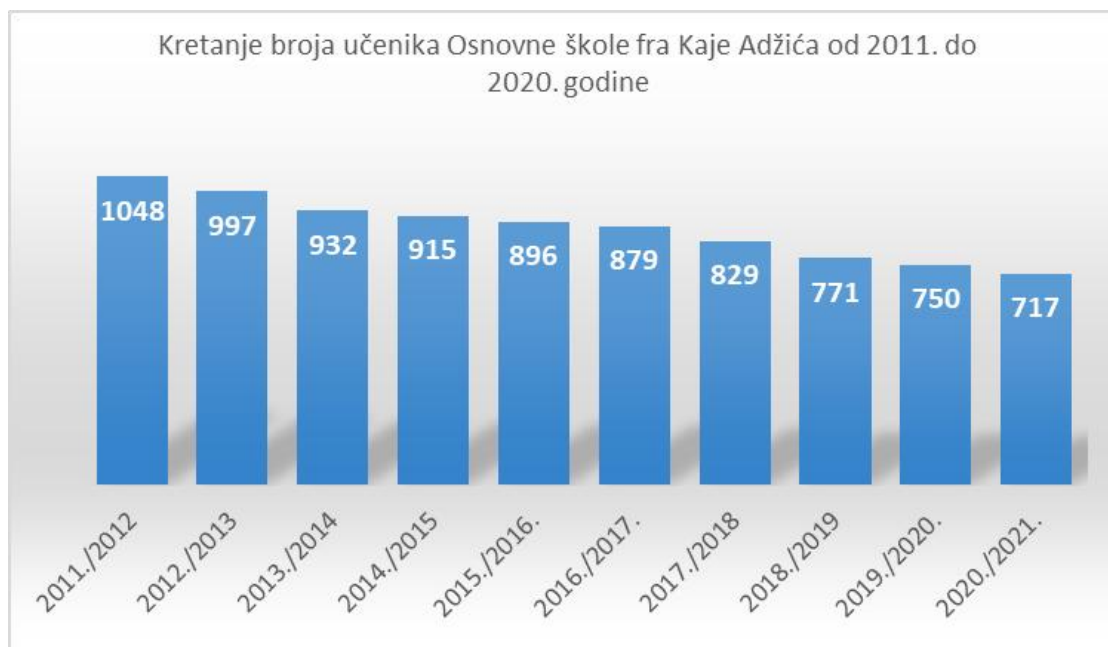
Na području Grada Pleternice nalazi se i pet igraonica sa odobrenjem Ministarstva znanosti i obrazovanja za rad, za djecu starosti 3-7 godina. Igraonice su rasprostranjene na četiri lokacije tako da prostorno pokrivaju potrebe mnoge djece koja se nalaze u naseljima izvan Pleternice. Igraonice pružaju socijalizaciju i predškolsku naobrazbu djeci u trajanju po 3 sata po 2-3 puta tjedno. Igraonice po naseljima su sljedeće: IDA u Buku, DRIJENAK u Drenovcu, igraonice PČELICA 1 i 2 u Gradcu i Zagrađu te igraonica Orljavica u Kuzmici.

2.2.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Program osnovnoškolskog obrazovanja provodi se u Osnovnoj školi fra Kaje Adžića, koja pored matične škole ima i dvanaest područnih škola u okolnim naseljima (Bučje, Buk, Brodski Drenovac, Gradac, Frkljevci, Požeška Koprivnica, Kuzmica, Ratkovića, Sesvete, Sulkovci, Zagrađe i Zarić). Matična osnovna škola koja je izgrađena 1977. godine ima kabinetsku nastavu, novu sportsku dvoranu, školsku kuhinju, knjižnicu i tri opremljene učionice za informatiku. Obzirom na navedeno izvršena je energetska obnova i kompletna modernizacija matične škole kako bi se stvorili kvalitetni uvjeti za rad upotpunjeni suvremenim tehnološkim rješenjima. U okviru matične škole, u novoj sportskoj dvorani smještena je i Glazbena škola PU Pleternica koja ima na raspolaganju četiri učionice za nastavu s instrumentima te dvoranu koja se koristi za koncerte i interne produkcije. Područna škola trenutno ima klavirski, gitarski, harmonikaški i puhački odjel. U okviru škole djeluje i dječji zbor, tamburaški orkestar i komorni sastav.

Tijekom 2020./2021. školske godine OŠ fra Kaje Adžića pohađa 717 učenika što je za 23 % manje u odnosu na školsku godinu 2013/2014. kada je školu pohađalo 932 učenika. Naime, od

2011./2012. godine do 2020./2021. godine bilježi se stalan pad broja učenika što je istovjetno trendovima na razini cijele Republike Hrvatske.

Slika 6. Broj učenika OŠ fra Kaje Adžić tijekom godina
Izvor: DZS (obrada autora)

2.2.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Od rujna 2013. u prostorijama osnovne škole započela je sa radom ispostava Ekonomske srednje škole Požega, smjer upravni referent. Dvije godine nakon, odnosno od 2015. godine ispostava Obrtničke škole Požegi u Pleternici upisuje razrede konobara i kuhara. Obje škole prosječno godišnje upisuju dvadeset učenika pa je tako ispostava Ekonomske škole u Pleternici u akademskoj godini 2017./2018. imala 74 učenika, dok je ispostava Obrtničke škole u Pleternici iste godine imala ukupno 60 učenika. U tijeku je nadogradnja i proširenje zgrade bivšeg pogona „Sloga“ koji će se prenamijeniti i urediti za prostor nove srednje škole u Pleternici, ukupne površine 3000 m². Nova zgrada srednje škole u Pleternici će primiti 11 razreda atraktivnih usmjerenja prilagođenih trendovima i tržištu rada.

2.3. Zdravstvo i socijalna skrb

Primarnu zdravstvenu zaštitu na području Grada Pleternice pruža Dom zdravlja Požega – ispostava Pleternica gdje se nalaze tri ordinacije opće obiteljske medicine, dvije patronažne službe, pet ordinacija dentalne medicine te pedijatrijska ordinacija. Na području Grada nalaze se i dvije privatne ambulante opće obiteljske medicine kao i dvije ljekarne.

Od socijalnih ustanova na području Grada Pleternice djeluje i Centar za socijalnu skrb Požega koji je nadležan za područje tri grada - Požega, Pleternica i Kutjevo i pet općina – Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika. Na području Grada, u naselju Resnik, djeluje privatni Dom za starije i nemoćne Baketarić koji je započeo s radom 2000. godine te ima na raspolaganju 63 smještajna kapaciteta. Dom nudi usluge trajnog, privremenog i hitnog smještaja, pomoći i njege u kući te usluge sanitetskog prijevoza.

Uz pomoć Poduzetničkog centra d.o.o. provodi se program pomoći starim i nemoćnim osobama „Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama“ kojeg financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te Grad Pleternica. Isti pruža usluge obavljanja svakodnevnih kućanskih poslova, osnovne zdravstvene skrbi, kontrole redovitog uzimanja i dostave lijekova kao i posredovanja u obavljanu svakodnevnih poslova. Međutim, kao najvažnija i najkorisnija aktivnost ističe se druženje sa starijim i nemoćnim osobama što pozitivno utječe na prevladavanje njihove osamljenosti i društvene izoliranosti.

2020. godine na području Grada Pleternice završen je projekt Zaželi i ostvari! u okviru kojeg se provodila aktivnost pomoći u kući starijim i nemoćnim osobama. U programu su bile zaposlene 22 gerontodomačice koje skrbe o gotovo 200 korisnika pružajući im usluge u njihovim domovima. Na području Grada provodi se još i projekt Zaželi, ostvari i djeluj Hrvatskog ženskog društva koji također ima aktivnost pomoći u kući starijim i nemoćnim.

2.4. Civilno društvo

Organizacije civilnog društva nositelji su socijalizacije lokalne sredine i nositelji brojnih edukativne, sportske, kulturne, zdravstvene i ostale naravi.

Prema prikupljenim podacima iz Registra udruga Republike Hrvatske, 2022. godine su upisane 94 aktivne udruge koje imaju sjedište na području Grada Pleternice. Usporedbom broja udruga s brojem stanovnika prema popisu stanovnika iz 2011. godine, dolazimo do zaključka da na 1.000 stanovnika dolaze 9,4 udruge što je znatno manje u odnosu na županijsku razinu (10,8).

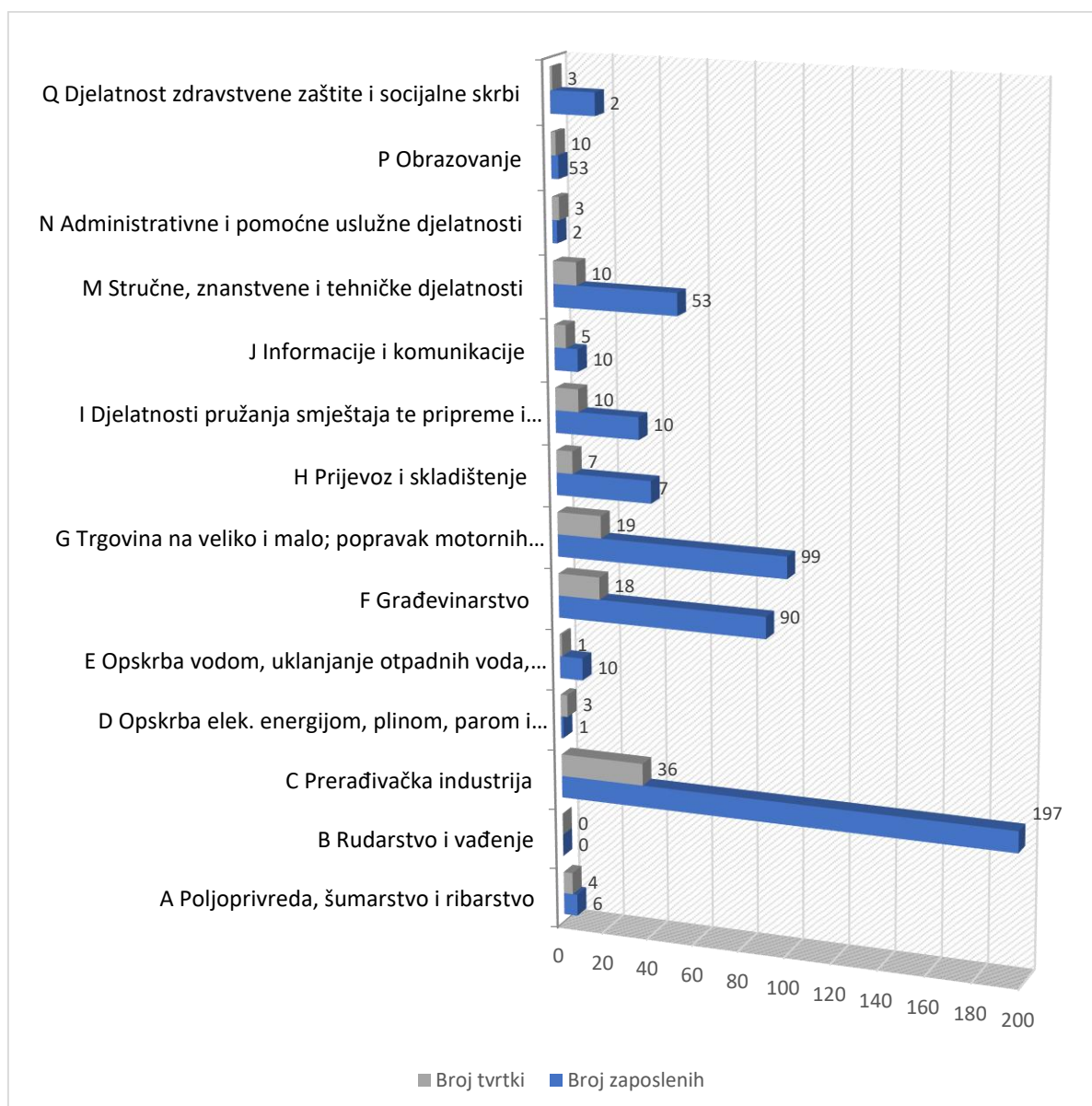
S obzirom na područje djelovanja najviše je sportskih udruga (37), zatim slijede udruge koje se bave pitanjima demokratske političke kulture (30), obrazovanja, znanosti i istraživanja (27), kulture i umjetnosti (19), ljudskih prava (18), gospodarstva (20), socijalne djelatnosti (18) te zaštite i spašavanja (13), uz ostala manje zastupljena područja.

Većina udruga aktivno sudjeluje u raznim programima i posjeduje iskustvo u prijavi i provedbi projekta financiranih od strane Europske Unije, ministarstava i zaklada usmjerenih prema financiranju rada organizacija civilnog društva što olakšava njihov rad i proširuje djelokrug aktivnosti.

3. ANALIZA GOSPODARSTVA

Odlukom o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 132/2017) Pleternica je svrstana u III. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

Struktura gospodarstva prema broju poduzetnika po djelatnostima govori o dominaciji grupe C - Prerađivačka industrija s 36 tvrtki i 197 zaposlena. Slijede G - Trgovina na veliko i malo s 99 zaposlenih i F - Građevinarstvo s 90 zaposlenih. Ukupno je 119 mikro i malih poduzetnika, dok srednjih i velikih nema.

Slika 7. Struktura gospodarstva grada Pleternice prema djelatnostima 2019.
Izvor: DIGITALNA KOMORA, Datum izvješća 20.11.2020. (obrada autora)

Poslovanje poduzetnika Grada Pleternice analizirano je kroz sljedeće pokazatelje: broj poduzetnika, broj zaposlenih, prihode te iskazanu dobit ili gubitak prije oporezivanja. Pokazatelji poslovanja poduzetnika za 2019. godinu stavljeni su u odnos s istovrsnim pokazateljima iz 2017. i 2018. u cilju dobivanja relevantne slike o kretanju gospodarstva Grada Pleternice.

Prema podacima Digitalne komore u 2019. godini na području Grada Pleternice poslovalo je 119 poduzetnika (obveznika poreza na dobit) koji su ukupno zapošljavali 544 osobe. Uspoređujući ove podatke s podacima iz 2017. i 2018. vidljivo je povećanja broja poduzetnika sa 85 na 119 što je povećanje od 25,6%.

Vidljiv je i trend povećanja broja zaposlenih – broj zaposlenih je porastao sa 424 u 2017. na 544 u 2019. (22.05 %).

Ukupni prihodi su se značajno povećali s 181.477.037 2017. godine na 259.982.356 2019. godine iskazanim gubitkom/dobitkom prije oporezivanja.

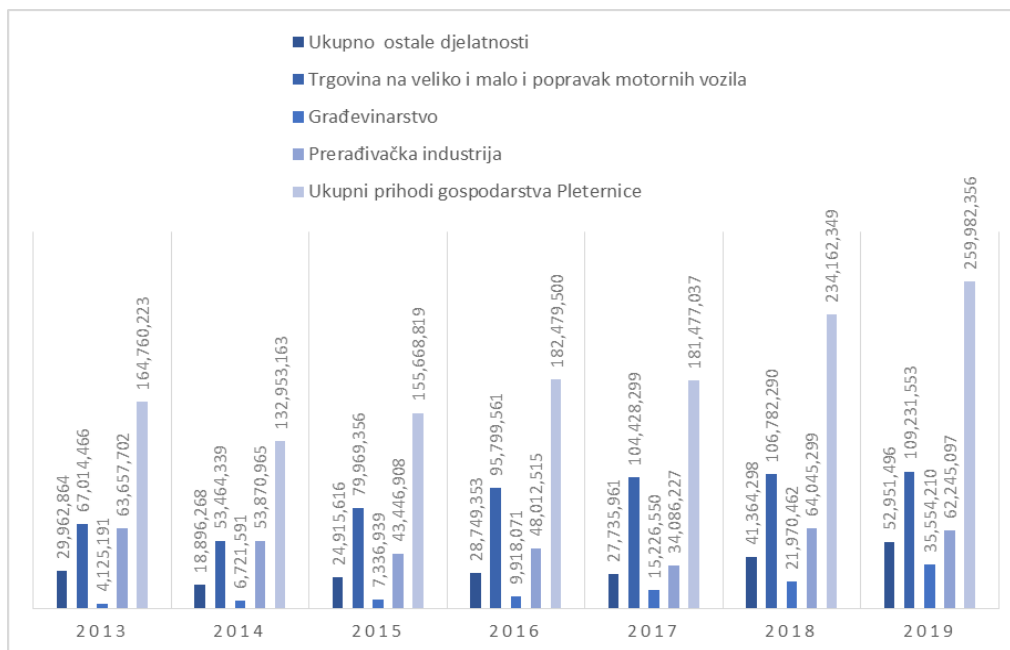
Tablica 10. Usporedba poslovanja poduzetnika u Gradu Pleternici po godinama

Godina	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Ukupni prihodi (kn)	Dobit ili gubitak prije oporezivanja (AOP179) (kn)
2017.	85	424	181.477.037	1.021.031
2018.	111	565	234.162.349	-913.409
2019.	119	544	259.982.356	8.273.972

Izvor: DIGITALNA KOMORA (Datum izvješća: 20.11.2020.)

3.1. Ključni sektori i djelatnosti

Najvažnije gospodarske djelatnosti na području Grada Pleternice su prerađivačka industrija, građevinarstvo, trgovina na veliko i malo i popravak motornih vozila. Ukupni prihodi ovih djelatnosti u 2019. godini iznosili su 207.030,860 kn odnosno 80% ukupnih prihoda gospodarstva. U 2019. ukupni prihodi ključnih djelatnosti iznose 207.030,860 kn uz vidljiv rast od 7% u odnosu na prethodnu godinu. Promatrane djelatnosti zapošljavaju ukupno 386 zaposlenih tj. 70% ukupno zaposlenih u gospodarstvu.

Slika 8. Struktura prihoda poduzetnika Grada Pleternice djelatnostima, 2013.-2019.

Izvor: DIGITALNA KOMORA, Datum izvješća 20.11.2020. (obrada autora)

Prerađivačka industrija je u 2013. iskazala vrlo sličan prihod kao i u 2019. godini te je broj zaposlenih u 2019. manji za 7 % od 2013. godine.

Građevinarstvo je djelatnost koja na području Grada Pleternice snažno raste, a njen značaj se najviše očituje u broju zaposlenih u ovoj djelatnosti koji je od 2013. porastao za 210%, uprihodio za 761% više u odnosu na 2013.

Za djelatnost trgovine na malo i veliko uočava se također veliki rast od 2013. godine koji se najviše očituje u povećanju prihoda od 63%. Podaci govore da je broj zaposlenih u ovoj djelatnosti porastao za 15%.

Tablica 11. Pokazatelji poslovanja ključnih gospodarskih djelatnosti u Gradu Pleternici, 2013.-2019.

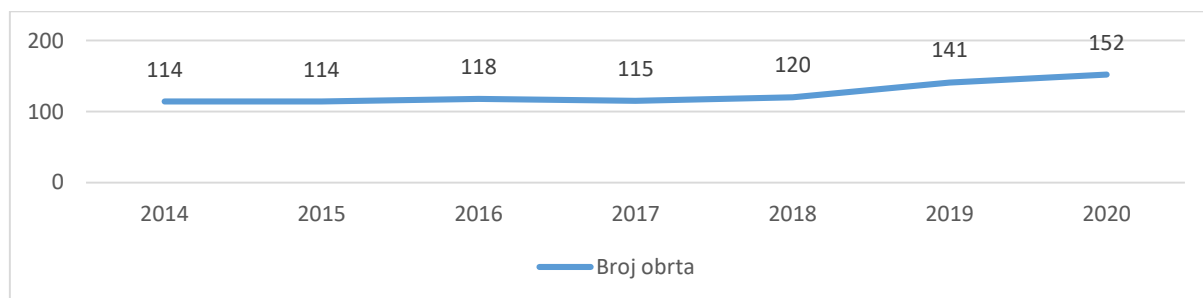
Djelatnost	Pokazatelj	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Prerađivačka industrija	Broj tvrtki	27	29	24	32	27	33	36
	Broj zaposlenih	212	176	196	166	140	216	197
	Ukupni prihodi (kn)	63.657.702	53.870.965	43.446.908	48.012.515	34.086.227	64.045.299	62.245.097
Građevinarstvo	Broj tvrtki	9	11	13	17	15	20	18
	Broj zaposlenih	29	41	49	66	72	89	90
	Ukupni prihodi (kn)	4.125.191	6.721.591	7.336.939	9.918.071	15.226.550	21.970.462	35.554.210
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	Broj tvrtki	17	16	17	16	15	17	19
	Broj zaposlenih	86	86	101	106	114	101	99
	Ukupni prihodi (kn)	67.014.466	53.464.339	79.969.356	95.799.561	104.428.299	106.782.292	109.231.553
Ukupno u ključnim djelatnostima	Broj tvrtki	53	56	54	65	64	70	73
	Broj zaposlenih	327	303	346	338	326	406	386
	Ukupni prihodi (kn)	134.797.359	114.056.895	130.753.203	153.730.147	153.741.076	192.798.053	207.030.860

Izvor: DIGITALNA KOMORA, Datum izvješća 20.11.2020. (obrada autora)

Uspoređujući poslovanje poduzetnika iz ključnih gospodarskih djelatnosti u Gradu Pleternici s poduzetnicima iz tih djelatnosti na području Požeško-slavonske županije i Republike Hrvatske vidljivo je da je trgovina najznačajnija djelatnost u Gradu Pleternici.

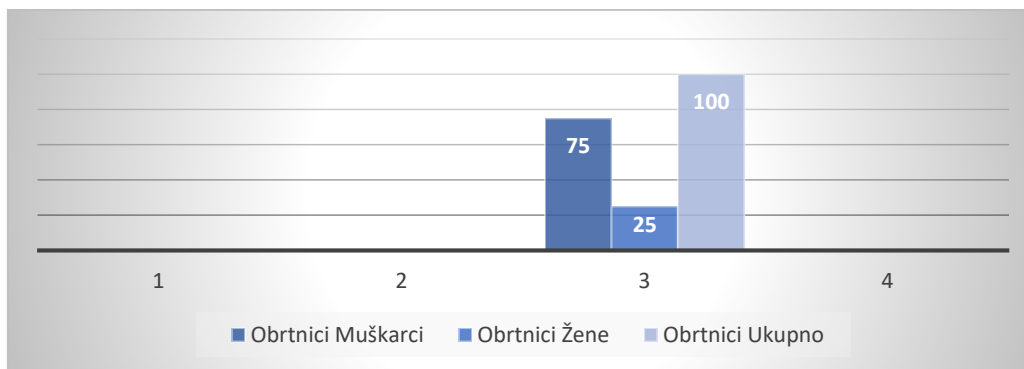
Obrtništvo

Obrti su važna stavka gospodarstva Grada Pleternice. Posljednjih nekoliko godina broj aktivnih obrta je na približno istom broju, sa manjim smanjenjima i povećanjima. Sljedećom tablicom prikazano je kretanje broja obrta prethodnih šest godina.

Slika 9. Broj obrta u Gradu Pleternici, 2014.-2018.

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Slika 10. Vlasnici obrta u Gradu Pleternici prema spolu
Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Može se zaključiti da su prema broju zaposlenih na području Grada Pleternice najznačajniji obrti iz djelatnosti prerađivačke industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo te djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane. Većini obrta broj zaposlenih stagnira, a snažan pad je vidljiv u djelatnosti prerađivačke industrije. Ukupan broj zaposlenih u obrtima se neznatno smanjio prvenstveno zahvaljujući povećanju broja zaposlenih u djelatnostima građevinarstva i trgovine.

Neki od najznačajnijih obrta u Gradu Pleternici su: Microplet – obrt za izradu alata, preradu plastike i obradu metala, Strojbravarska radnja Subotić, Stolarija Knapić i Varešak – obrt koji se bavi proizvodnjom peradi i jaja za rasplod.

3.2. Zaposlenost i tržište rada

Iz Popisa stanovništva iz 2011. godine vidljivo je kako radno sposobno stanovništvo (15 do 64 godine) čini 7.262 stanovnika Grada Pleternice od čega je 3.784 muškaraca i 3.478 žena. Navedeni podaci izraženi u postocima govore kako je u 2011. u Pleternici bilo 64,13% radno sposobnog stanovništva.

Stopa registrirane nezaposlenosti u Pleternici za 2016. godinu iznosila je 17%, što je nešto manje od stope nezaposlenosti u Požeško-slavonskoj županiji koja je prema posljednjim dostupnim podacima na godišnjoj razini (Godišnjak 2016. HZZ) za 2016. godinu iznosila 19,2%. Uspoređujući podatke prosječne stope nezaposlenosti u Gradu Pleternici u odnosu na stopu nezaposlenosti na državnoj razini koja je 2016. godine iznosila je 14,8%, može se zaključiti kako je stopa nezaposlenosti u Gradu Pleternici za 2,2% viša od prosjeka Republike Hrvatske.

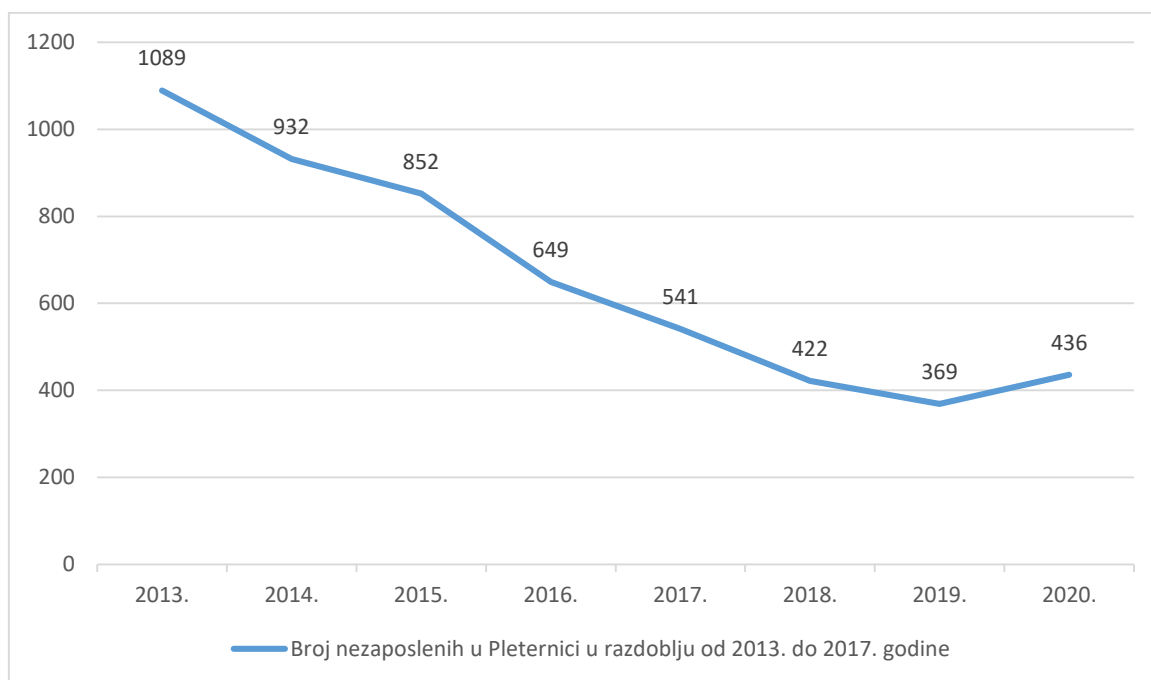
U razdoblju od 2013. do listopada 2020. godine nezaposlenost se smanjila za 60%. U listopadu 2020. godine registrirano je ukupno 436 nezaposleni osoba, što je više od upola manje u odnosu na 2013. godinu. Uspoređujući podatke iz 2017. godine u odnosu na listopad 2020. godine prisutan je trend smanjivanja ukupnog broja nezaposlenih, odnosno broj nezaposlenih smanjen je za 24%.

Tablica 12. Prikaz ukupnog broja nezaposlenih prema obrazovanju i stručnoj spremi u Gradu Pleternici u posljednjih sedam godina

Godina	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola za zanimanja do 3 godine i škola za KV i VKV radnike	Srednja škola za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	Ukupan broj nezaposlenih
2013.	70	205	425	318	48	23	1089
2014.	52	162	357	289	41	31	932
2015.	51	159	305	259	53	25	852
2016.	49	122	224	193	34	27	649
2017.	39	118	177	149	34	24	541
2018.	30	85	137	125	24	21	422
2019.	25	73	123	102	22	24	369
2020.	22	68	157	142	26	21	436

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, obrada autora

U nastavku je dan prikaz kretanja broja nezaposlenih osoba na području Grada Pleternice u razdoblju od 2013. do 2020. godine.

Slika 11. Kretanje broja nezaposlenih osoba u Gradu Pleternici u razdoblju od 2013. do 2017. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, obrada autora

3.3. Poduzetničko-potporne institucije

U osnaživanju poduzetništva na području Grada Pleternice važnu ulogu imaju poduzetničko-potporne institucije čije je djelovanje usmjereno prema stvaranju kvalitetnih uvjeta za stasanje poduzetnika početnika. Četiri postojeće institucije namijenjene stvaranju ugodne poduzetničke klime direktno djeluju na povećanje broja poslovnih subjekata i jačanje lokalnog gospodarstva.

Poduzetnički centar Pleternica d.o.o. osnovan je od strane Grada Pleternice 2006. godine s ciljem osnaživanja lokalnih kapaciteta za izradu projekata. Djelatnosti koje PCPL provodi su: savjetovanje, informiranje i edukacija poduzetnika, izrada poslovnih planova, investicijskih elaborata i studija, istraživanje tržišta, računovodstvene i knjigovodstvene usluge, promidžba, organizacija i izlaganje na sajmovima, usluge posredovanja, organizacija volonterskog rada te ostale poslovne i uslužne djelatnosti i djelatnosti poslovnih organizacija.

Poduzetnički inkubator - PLINK je tehnologijsko-inovacijski centar s inkubatorom za razvoj ruralnog gospodarstva i poduzetništva, a osmišljen je kako bi se promovirale nove tehnologije, inovacije i općenito poduzetništvo u ruralnim područjima. Svrha inkubatora je povezivanje znanosti i gospodarstva te osiguranje infrastrukturne, financijske i savjetodavne potpore

inovativnim i tehnološki utemeljenim projektima. Cilj poduzetničkog inkubatora je stvaranje kvalitete kroz operativnu potpornu infrastrukturu za komercijalizaciju inovacija te za povećanje vjerojatnosti za preživljavanje start-up tvrtki kroz pružanje dobro usmjerenih poslovnih usluga kao potpora poduzetnicima. Poduzetnički inkubator raspolaže s 1005 m², od toga su dvije proizvodne hale na 430 m² te šest poslovnih ureda veličine 20-25 m². Poduzetnički prostori na raspolaganju su poduzetnicima prvu godinu inkubacije besplatno, 2. godina uz plaćanje 25% najma poslovnog prostora, 3. godina 50% te 100% plaćanje u 4 godini.

Tehnologijsko-inovacijski centar s Inkubatorom poduzetnicima stanarima, ali i svim ostalim poduzetnicima pruža usluge:

- besplatno savjetovanje
- usluga pri inkubaciji poduzetnika i tijekom poslovanja:
  1. inkubacija, trening i mentorstvo novim poduzetnicima
  2. pružiti pomoć pri razvoju poduzeća i marketing tvrtke
  3. pomoći u stvaranju branda lokalnih proizvoda
  4. trening poduzetničkih, prodajnih, i drugih vještina
  5. organizacija i koordinacija informiranja i obuka
  6. prenošenje najbolje praksa ruralne proizvodnje
  7. povezivanje proizvođača s pružateljima drugih usluga
  8. predstavljanje trendova u ruralnom poduzetništvu, poljoprivredi, obradi,
  9. skladištenju
  10. dostupnost programa i fondova za poduzetnike i proizvođače
  11. pomoć u prijavi na natječaje za potpore
  12. lokalni pristup razvojnim programima, uslugama i informacijama
    - izrada EU projekata
    - natječaji Ministarstava
    - edukacije
    - savjetovanja o energetski učinkovitoj gradnji
    - izrada plana razvoja grada

- savjetovanje za financijsko upravljanje i kontrolu
- izrada poslovnih planova
- izrada studija izvodljivosti
- izrada hidrološkog elaborata mjesta
- najam konferencijske dvorane
- najam informatičke učionice
- knjigovodstvene usluge za stanare.

Poduzetnička zona Pleternice prostire se na 160 ha te se nalazi istočno od središta grada. Namijenjena je za proizvodne pogone drvoprerađivačkih, metaloprerađivačkih i poljoprivredno-prehrambenih industrija, trgovačke centre i ostale uslužne djelatnosti.

Iskorišteno je 40 ha poduzetničke zone koji su prodani poduzetnicima koji zapošljavaju više od 300 djelatnika. Poduzetnička zona investitorima pruža izvrsne uvjete poslovanja, a prema svom položaju, veličini i spremnosti za prijem novih poduzetnika, predstavlja poduzetničku zonu u prednosti nad sličnim zonama u okolini.

Zanimljiva je iz više razloga koji pogoduju investitorima:

1. Parcele se formiraju prema potrebama pojedinih investitora te se prodaju po konkurentnim cijenama.
2. Prostorno-planska dokumentacija, prostorni planovi omogućuju ishodovanje svih potrebnih dozvola.
3. Zona je opskrbljena trafostanicom od 16 MW
4. Opremljenost kompletnom komunalnom infrastrukturom
5. Oslobođanje plaćanja komorskog doprinosa za proizvodne pogone
6. Prodaja parcela po posebno povoljnoj cijeni
7. Odgoda plaćanja komunalnog doprinosa 3 godine
8. Brojne druge pogodnosti vezano uz izgradnju infrastrukture i opremanja zone.

Prednost je i povoljan prometni položaj jer se poduzetnička zona nalazi udaljena svega 20 km od autoceste, 100 km od riječne luke, 450 km od morske luke, 1 km od željeznice te 100 km od zračne luke. Sve navedeno pogoduje novim i postojećim poduzetnicima s područja Pleternice jer im pružaju bolju prometnu povezanost i dostupnost na dinamična jugoistočna i istočna – europska tržišta kao i razvijena i snažna tržišta zapadnoeuropskih zemalja.

Poduzetnički inkubator za razvoj poduzetništva također je smješten na samom ulazu u zonu te mu je dugoročni plan zajedno s Poduzetničkim centrom poticati i razvijati mlade poduzetnike s ciljem njihova budućeg preseljenja i investiranje svojih poslovnih pothvata u poduzetničku zonu.

E-inkubator Pleternica četvrta je poduzetničko-potporna institucija Grada Pleternice koja pruža potrebnu infrastrukturu te institucionalnu i savjetodavnu podršku poduzetnicima iz IT sektora. E-inkubator je nastao kao odgovor na veliku zainteresiranost za samozapošljavanje u potpomognutim uvjetima na području Grada Pleternice. Poduzetnicima iz sektora informatičke industrije osim najma ureda i video-konferencijskih dvorana, na raspolaganju je cijeli spektar ostalih usluga kao što su usluge virtualne recepcije, korištenje box ureda te knjigovodstvene i savjetodavne usluge. Smješten u samom centru Grada Pleternice i opremljen najnovijom tehnologijom čini izvrsno mjesto za razvoj i jačanje IT industrije grada i Požeško-slavonske županije. Poduzetnički prostori kao i u PLINKU, na raspolaganju su poduzetnicima prvu godinu besplatno, 2. godina uz plaćanje 25% najma poslovnog prostora, 3. godina 50% te 100% plaćanje u 4. godini.

3.4. Turizam

U razvoju turizma na području Grada Pleternice bitnu ulogu imaju kulturna i povijesna baština, spomenička baština te objekti sakralne kulture.

Značajan element turističke destinacije Pleternice čine brojne manifestacije koje kroz cijelu godinu privlače brojne turiste u Grad Pleternicu. Velik priljev turista vidljiv je tijekom lipnja kada se održavaju brojne manifestacije krenuvši od dječjeg tamburaškog festivala Cvjetići glazbe, smotre folkora LIDAS, Međunarodnog konjičkog turnir do Fišijade.

Svetište Gospe od Suza pak privuče značajan broj turista u kolovozu svake godine, što je pokazatelj razvijenosti vjerskoga turizma destinacije. Nadalje, Grad Pleternica ima dobre predispozicije i za razvoj turizma temeljenog na prirodnoj i kulturnoj baštini. Kroz suvremenu prezentaciju u interpretacijskim centrima Terra Panonica i Muzej bećarca te popratne sadržaje s istom tematskom niti Grad Pleternica ide prema razvoju prepoznatljivosti turističke destinacije.

Podaci o smještajnim kapacitetima na području Grada Pleternice bilježe se tek od 2016. godine, a do tada nije bilo registriranih iznajmljivača smještaja, pa tako ni podataka o dolascima i

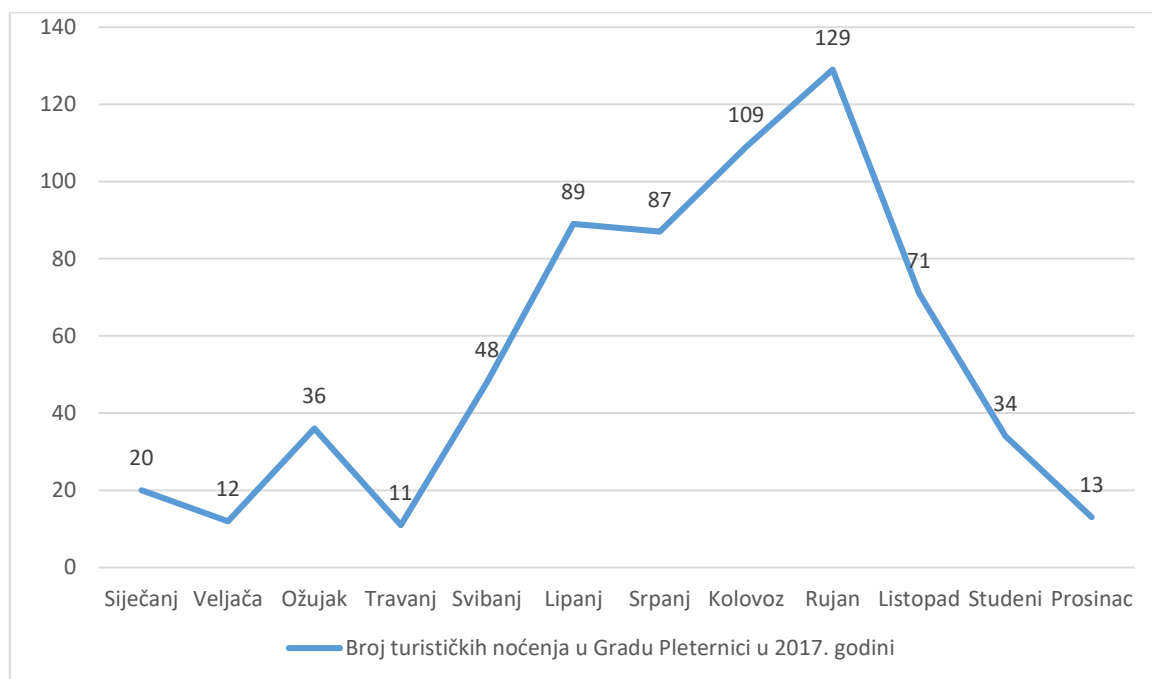
noćenjima turista. Od trenutka početka evidentiranja dolazaka do danas vidljiv je konstantno povećanje broja ležajeva, dolazaka i noćenja što su relevantni pokazatelji za praćenje u kojemu smjeru turizam ide.

Tablica 13. Prikaz smještajnih kapaciteta i broj dolazaka i noćenja turista na području Grada Pleternice u razdoblju od 2016. – 2017. godine

Godina	Broj postelja	DOLASCI	NOĆENJA
2016.	22	52	86
2017.	39	248	668
2019.	61	843	1847
2020.	74	317	1301
2021.	104	703	1519

Izvor: Grad Pleternica, obrada autora

Promatrajući broj turističkih noćenja na godišnjoj razini vidljivo je da se najveći broj noćenja ostvaruje u kolovozu i rujnu što se poklapa s vremenom održavanja hodočašća Svetištu Gospe od Suza.

Slika 12. Prikaz noćenja u Gradu Pleternici po mjesecima za 2017. godinu

Izvor: Grad Pleternica

Promatrajući razvijenost turizma Grada Pleternice prema indeksu turističke razvijenosti, Pleternica je peta od gradova i općina Požeško-slavonske županije. Prema indeksu razvijenosti koji iznosi 9.46 Pleternica pripada četvrtoj kategoriji.

Tablica 14. Prikaz indeksa turističke razvijenosti 2019. godine po jedinicama lokalnih samouprava Požeško-slavonske županije

Općina Kapto l	Općina Jakšić	Općina Čaglin	Grad Kutjevo	Grad Požega	Općina Velika	Općina Brestovac	Grad Pakrac	Grad Pleternica	Grad Lipik
IV	IV	IV	III	III	III	IV	III	IV	IV

Izvor: Institut za turizam (obrađeno autorom)

3.5. Poljoprivreda

Značajan dio, odnosno 53,57% površine Grada Pleternice čine plodna poljoprivredna tla koja se koriste za proizvodnju raznih ratarskih kultura, sjemena krmnog bilja, proizvodnja industrijskog bilja, duhana, proizvodnja hrane za stočarstvo te proizvodnju pšenice, kukuruza, šećerne repe, vinove loze, povrća i voća. Prema klasifikaciji poljoprivrednog zemljišta temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu NN 20/2018, u sljedećoj tablici prikazana je kakvoća raspoloživog poljoprivrednog zemljišta.

Tablica 15. Kvaliteta poljoprivrednog tla na području Grada Pleternice

Poljoprivredne površine	
Osobito vrijedno tlo	5.602,00
Vrijedno obradivo tlo	518,70
Ostalo obradivo tlo	4.810,32
Ukupno	10.907,48

Izvor: IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA PLETERNICE za razdoblje 2016. – 2020. godine

Promatrajući strukturu poljoprivrednih gospodarstava iz podataka Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (dalje: APPRRR) vidljivo je da je na području Grada registrirano ukupno 882 obiteljska gospodarstva, što čini 16,8% svih poljoprivrednih gospodarstava Požeško-slavonske županije. Najveći dio, njih 792, registriran je kao obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

Tablica 16. Struktura broja poljoprivrednih gospodarstava prema organizacijskom tipu na području Požeško-slavonske županije i na području Grada Pleternice

Naziv	Obiteljska gospodarstva	Obrti	Samoopkrbno poljoprivredno gospodarstvo	Trgovačko društvo	Zadruga	UKUPNO
Požeško-slavonska županija	5.244	85	401	63		5218
Grad Pleternica uz pripadajuća mjesta	1.584	22	152	6	0	1764
Grad Pleternica	792	11	76	3	0	882

Izvor: APPRRR

Analizirajući dob nositelja Obiteljskih gospodarstava vidljivo je da je najviše onih koji su stariji od 65 godina. Također, najveći broj nositelja ima završenu srednju stručnu spremu.

4. JAVNA I PRIVATNA ULAGANJA I RAZVOJNE POLITIKE

Javne politike razvoja određenog područja širok su pojam koji, ovisno o definicijama, sadrži desetke politika nacionalne i lokalne razine. Za potrebe ove analize fokus je stavljen na politiku lokalne razine, tj. grada. Jedan od najvažnijih ekonomski i političkih mehanizam u vođenju javnih politika grada jest proračun. Uz navedeno, tu su i razni dokumenti na kojima se temelje razvojne politike, a oni su sami kreirani uzimajući u obzir posebnosti područja za koje su rađene, ali isto tako dokumentima određenima nacionalnim okvirima, zakonodavstvom, te državnim ekonomskom i fiskalnom politikom.

Ključni dokument na kojemu se temelje razvojne smjernice Grada Pleternice je Strategija razvoja Grada Pleternice. Strategija razvoja Grada Pleternice 2014. -2020. godine bila je usmjerena prema pet strateških ciljeva :

1. Poticanje konkurentnosti gospodarstva
2. Unapređenje infrastrukture
3. Poticanje društvenih djelatnosti
4. Energetska učinkovitost i upravljanje prirodnim potencijalima
5. Razvoj ljudskih potencijala

4.1. Financiranje javnih potreba

Glavni instrument u provođenju javnih politika jest gradski proračun. Grad Pleternica nema dovoljno vlastitih sredstava za financiranje svih javnih potreba te je uvelike ovisan o vanjskoj pomoći.

Gledajući prihode i rashode u razdoblju, može se zaključiti da proračunski prihodi i rashodi stagniraju, osim fiskalnog izravnjanja koje je uvelike olakšalo funkcioniranje grada.

Proračunska sredstva troše se putem dvaju proračunskih razdjela – Razdjel 001 Opće javne službe grada - upravni odjel te Razdjel 002 Predstavnička i izvršna tijela grada i mjesne samouprave. Pošto su gotovo svi rashodi sadržani u proračunskom Razdjelu 001, na slici 1.4.2. prikazana je distribucija rashoda po glavama unutar Razdjela 001. Razdjel 001 podijeljen je na četiri glave: Upravni odjel, Vatrogasna postrojba, Dječji vrtić „Tratinčica“ i Hrvatska knjižnica i čitaonica. Iz upravnog odjela se financira redovno poslovanje i tekući troškovi administracije,

otplaćuju zajmovi, nabava opreme, školstvo i socijalna davanja, održavanje javnih prostora, ali i kapitalne investicije, prije svega u komunalnu infrastrukturu.